

I. XEDAPEN OROKORRAK

ESTATUKO BURUZAGITZA

- 6578** *10/2017 Errege Lege Dekretua, ekainaren 9koa, Zenbait arro hidrografikotan lehortea eragindako ondorioak arintzeko presako neurriak hartzen dituena eta uztailaren 20ko 1/2001 Legegintzako Errege Dekretuaren bidez onartutako Uren Legearen testu bategina aldatzen duena.*

ZIOEN AZALPENA

I

Erkidegoarteko demarkazio hidrografikoetan gertatzen diren lehorte hidrologikoak alertetarako eta balizko lehorte-egoeretarako plan berezien bidez kudeatzen dira, 2007tik. Plan bereziak martxoaren 21eko MAMA/698/2007 Aginduak onartu zituen eta urtarrilaren 8ko 1/2016 Errege Dekretuak aldatu; errege-dekretu horrek honako hauen plan hidrologikoak berrikustea onartu zuen: Kantauri Mendebaldeko, Guadalquivirreko, Ceutako, Melillako, Segurako eta Jucarreko demarkazio hidrografikoak eta Kantauri Ekialdeko, Miño-Sileko, Dueroko, Tajoko, Gadianako eta Ebroko demarkazio hidrografikoen Espainiako zatia.

Plan Hidrologiko Nazionala onartzen duen uztailaren 5eko 10/2001 Legearen 27. artikuluan ezarritakoarekin bat etorrira, plan horiek adierazle hidrologikoen sistemak biltzen dituzte, eta arro-erakundeek erreferentzia gisa erabiltzen dituzte, alerta-egoerak eta balizko lehorte-egoerak formalki aitortzeko.

II

Iragan den urriaren 1etik maiatzaren 1 arte metatu diren prezipitazioen batez besteko balio nazionala aldi horri dagokion balio normala baino % 13 txikiagoa izan da. Maiatzaren 1ean, penintsulako erreserba hidraulikoaren balioa % 56 zen; alegia, azken bost urteetako batezbestekoa (% 74,2) eta azken hamar urteetako (% 70) baino askoz ere txikiagoa.

Aurtengo urte hidrologikoan, erkidegoarteko demarkazio hidrografikoetan bildu diren bolumenak txikiak izan dira. Segurako eta Jucarreko konfederazio hidrografikoetako lurralde-eremuetan aitortutako lehortea bere horretan jarraitzen du, eta Dueroko Demarkazio Hidrografikoaren Espainiako zatian lehorte-egoera hasi da.

Dueroko Demarkazioan, 2016-2017 urte hidrologikoaren hasiera oso lehorra izan da meteorologiaren ikuspuntutik. Iazko azken sei hilabeteetan metatu ziren prezipitazioen balioa 48 urteko segida historikoaren batezbestekoaren % 55 izan zen. 2017ko maiatzaren 18an bilduta zegoen ur-bolumena 2016ko egun berean bilduta zegoen ur-bolumena baino 984 hm³ txikiagoa zen; zifra horrek Dueroko arro hidrografikoaren egungo erregulazio-ahalmenaren % 34,20 osatzen du.

Maiatzaren 1ean, Dueroko Demarkazio Hidrografikoaren Espainiako zatiaren egoera globalaren lehorte-adierazleak alerta-egoeran jarraitzen zuen, ondoz ondoko bosgarren hilabetez. Hori dela eta, Dueroko Alertetarako eta Balizko Lehorte Egoeretarako Jarduera Plan Bereziaren arabera eta Dueroko Demarkazio Hidrografikoaren Espainiako Zatiaren Plan Hidrologikoaren xedapen arauemaileen 20. artikulua arabera, demarkazioan luzaroko lehorte gertatzen ari da. Hartara, ur gutxi bildu denez, arro-erakundeak zenbait murrizketa ezarri ditu, uztailaren 20ko 1/2001 Legegintzako Errege Dekretuak onartutako Uren Legearen testu bateginaren 55. artikuluari jarraikiz. Murrizketa horiek jada zehaztu eta praktikan jarri dira urtegietatik kanal bidez ura jasotzen duten zonetan.

Luzaroko lehorte hori oinarri hartuta, Dueroko Konfederazio Hidrografikoko Urtegia Husteko Batzordeak, 2017ko otsailean, Ministro Kontseiluari zera eskatzea erabaki zuen:

errege-dekretu baten bidez eta Uren Legearen testu bateginaren 58. artikularekin bat etorrira, har zitzala hartu beharreko neurriak jabari publiko hidraulikoaren erabilerari zegokionez (jabaria emakida baten xede izan bazen ere), premiazko, presako, ezohiko edo salbuespenezko egoerei aurre egin ahal izateko; izan ere, Dueroko espainiar arroan gertatzen ari dena aparteko egoera da.

Segurako arro hidrografikoan lehortea dago aitortuta 2015eko maiatzaren 9az geroztik —maiatzaren 8ko 356/2015 Errege Dekretua indarrean jarri zenetik—, eta, harrezkero, egoera larriagotu egin da, honako bi arrazoi hauengatik: lehenik, 2017ko maiatzaren 18an % 32 zen demarkazio horretan bilduta zegoen ur-bolumena —azken bost urteetan, egun berean, % 60,78 zegoen bilduta batez beste—; bigarrenik, maiatzaren 19an Entrepeñasko eta Buendíako urtegietan bilduta zegoen ur-bolumena 368 hm³ baino txikiagoa zen (Tajo-Segura akueduktua urtegi horietatik abiarazten da). Hortaz, Segurako arroa 4. mailan sartu da, Tajotik Segurara ura eramateko ustiapen-arauen arabera —Mendien azaroaren 21eko 43/2003 Legea aldatzen duen uztailaren 20ko 21/2015 Legearen bosgarren xedapen gehigarriaren bidez onartuak—, eta horrek esan nahi du Tajoko Demarkazio Hidrografikotik ura eramateko baimenik ez dela onartuko, ez urez hornitzeko, ezta ureztatzeko ere.

Jucarreko Demarkazio Hidrografikoan ere 2015eko maiatzaren 9az geroztik dago aitortuta lehortea; zehazki, maiatzaren 8ko 355/2015 Errege Dekretua indarrean jarri zenetik. Bada, 2017ko maiatzaren 1ean, Turiako eta Jucarreko azpisistemen egoera adierazleak alertan eta aurrealertan zeuden hurrenez hurren.

356/2015 Errege Dekretuaren bidez, Segurako Konfederazio Hidrografikoko lurralde-eremuan lehortea aitortu zen; Jucarri buruzko 355/2015 Errege Dekretuan eta beraren luzapenetan, orobat, zenbait administrazio-neurri jasota daude, baliabide hidrikoen gabeziari aurre egiteko lagungarri izan daitezkeenak; hala nola ura erabiltzeko eskubideen lagapen-kontratuak, ur-legerian ezarrita daudenak.

Ilido horretatik, Uren Legearen testu bateginaren 67.2 artikuluan jasota dago baimena eman ahal izango dela demarkazio hidrografikoaren plan hidrológicoan —edo, halakorik ezean, legean bertan— ezarritako erabileren lehentasuna ez betetzeko, baldin eta aparteko egoerek eta interes orokorrak neurri hori baimentzea gomendatzen badute.

Maiatzaren 14ko 6/2015 Errege Lege Dekretuaren hirugarren xedapen gehigarriak ere Uren Legearen testu bateginaren 69.1 artikuluan salbuespen bat onartu zuen kontratu horietarako. Artikulu horren arabera, «lagatzekoa den bolumena ezin da inola ere izan lagatzaileak benetan erabili duena baino handiagoa»; baina, salbuespen moduan eta aldi baterako mugatuta, emandako ur-emari osoa lagatzea baimendu zen, lagatzaileak aurreko bost urteetan egindako erabilera alde batera utzita.

Erabaki horrek Segurako arroko emakidadunen artean sinatutako kontratuei eragiten die. Gaur egun, salbuespen moduan eta aldi baterako mugatuta, neurri hori ezarri eta Jucarreko eta Dueroko arroetara zabaldu behar da. Hori horrela, arro horietan eskubideen lagapen-kontratuak egin ahalko dira, arro bereko emakidadunen eta eskubideen titularren artean. Horretan, erreferentziatzat hartuko dira azken bost urteetan baimendu diren bolumenak —ez erabili diren bolumenak—.

Funtsean, kontratuen lege-araubidea malgutzea proposatzen da bigarren xedapen gehigarrian, eta hori gaur egungo egoera hidrológicoari aurre egin ahal izateko salbuespenezko neurri bat da.

III

Lehorte hidrológicoa eragina izaten ari da, kasu askotan, lehorreko laboreen jaiotzan eta garapen normalean, bai eta aipatutako hiru demarkazio hidrografikoetako zonetako labore ureztatuetan ere, ureztatze-lanetarako eskaria asetzeko nahikoa ur bildu ez delako edo prezipitazioen bolumena murrizteak ureztatze-lanetarako ura ematen duten akuiferoen erreserbetan kalteak eragin dituelako.

Nekazaritza-sektorea aipatutako zonetan jasaten ari den muturreko baldintza klimatikoek arriskuan jartzen dute ustiategi askoren bideragarritasun ekonomikoa, eta zalantzan jartzen dute haiek ekoizpen-unitate gisa jarraitu ahal izatea. Horrek larri eragingo

lioke nekazaritza-eskualdeen ekonomiari, bai eta nekazaritzari lotutako jarduera ekonomikoak egiten dituzten beste sektore batzuen garapenari ere.

Nekazaritza, Arrantza, Elikadura eta Ingurumen Ministerioak diruz lagundutako Nekazaritza Aseguruen Plana da ezbehar klimatikoari aurre egiteko tresna nagusia. Nolanahi ere, plan horretan lehorte meteorologikoa baino ez da kontuan hartzen, hots, lehorte hidrologikoa kanpo uzten da, eta azken horrek eragin oso handia izaten du; beraz, salbuespen moduan, komeni da neurriak hartzea, nekazaritza-aseguruen ekintzak osatzeko eta kaltetutako nekazaritza-ustategiak beren ekonomian jasaten ari diren ondorioak txikiagotzeko.

Gaur egun, badirudi Segurako eta Jucarreko demarkazio hidrografikoetan ur-hornidura bermatuta dagoela; hala ere, adituak jarraipen zehatza eta sakona egiten ari dira, Canales del Taibillako Mankomunitateko udalerriak Tajoren goi-ibarretik ekarritako uraren mende baitaude, hein handi batean. Herrien eskaera bermatzeko eta Tajo-Segura akueduktuaren bidez jasotzen diren baliabideen murrizketari aurre egiteko, erakunde autonomo horrek beste hornidura-iturri batzuk erabili behar izan ditu (lehorte-putzuak, eskubideen lagapen-kontratuak eta ur gatzgabetuaren erabilera handiagoa), eta, ondorioz, baliabidearen kostua handitu egin da. Egoera berean daude Tajo-Segura akueduktutik eramandako urez hornitzen diren Almeriako probintziako hornidurak.

Hori dela eta, Canales del Taibillako Mankomunitatean eta aipatutako Almeriako probintziako horniduretan gertatu ahal izan den desoreka ekonomikoari aurre egiteko eta lehortearen ondorioak jasaten ari diren nekazaritza-ustategiek beren jarduera produktiboarekin jarraitu ahal izateko, Gobernuak uste du beharrezkoa dela neurri batzuk presaz hartzea, ezbehar klimatiko larri horren ondorioak murrizteko, kaltetutako autonomia-erkidegoekin egin behar den lankidetzaren esparruan.

Era berean, bai lehorte hidrologikoa duten arroetan, bai lehorte meteorologikoa duten gainerako zonetan, lehorteak kaltetutako nekazaritza-ustategiek diruzaintzako zailtasun handiak dituzte; nabarmentzekoak dira, besteak beste, belarki-laboreen sektorea (uzta galdu delako) eta abeltzaintza estentsiboaren sektorea (bazkaleku gutxiago dagoenez, kostuak handitu direlako). Horrenbestez, egokitzat jo da Gizarte Segurantzako kuoten ordainketa atzeratzeko neurria hartzea, zailtasun horiek arinduko dituelakoan.

IV

Bestalde, gaur egungo gizarte-egoeran, baliabide energetikoak eraginkortasun eta jasangarritasun handiagoz erabili behar dira, ingurumena gehiago zainduz. Ildo horretatik, garapen ekonomikoa bultzatzeaz gain, ingurumena eraginkortasunez babestu behar da, Europar Batasuneko zerga-, energia- eta ingurumen-politikak arautzen dituzten oinarriko printzipioekin bat etorrira.

Hori dela eta, kaltetutako eragile guztiei energia ekoizteko ereduaren funtzionamendu egokia bermatzen dien esparru arautzailea behar da, eta esparru horrek, gainera, ingurumen-ondarea zaintzen lagundu behar du.

Indarreko ordenamendu juridikoan, uztailaren 20ko 1/2001 Legegintzako Errege Dekretuak onartutako Uren Legearen testu bateginaren 112 bis artikuluan arautzen da energia elektrikoa ekoizteko ur kontinentalen erabileraren gaineko kanona, Jasangarritasun Energetikorako Neurri Fiskalei buruzko abenduaren 27ko 15/2012 Legeak egin zuen aldaketaren ostean. Geroago, martxoaren 23ko 198/2015 Errege Dekretua onartu zen. Dekretu horretan, Uren Legearen testu bateginaren 112 bis artikulua garatzen da, eta erkidegoarteko demarkazioetan energia elektrikoa ekoizteko ur kontinentalen erabileraren gaineko kanona arautzen.

Aipatutako legeriaren arabera, eta Tributuen abenduaren 17ko 58/2013 Lege Orokorrak 2.2.a) artikuluan ezarritako baldintzekin bat etorrira, kanon hori tasa bat da, zeina aplikatzen baitzaio energia elektrikoa ekoizteko jabari publiko hidraulikoaren erabilera pribatiboarengatik edo aprobetxamendu bereziarengatik mozkinak lortzen dituzten sortze-instalazio guztien ekoizpenari. Abenduaren 27ko 15/2012 Legeak adierazten duen bezala, kanona sortu zen Espainiako ur kontinentalen kalitate orokorra babestu behar delako; izan ere, ur horiek garrantzi handiko natura-baliabideak dira

herritar guztientzat. Ildo horretatik, jabari publiko hidraulikoa babesteko politikak indartzeko aldera, martxoaren 23ko 198/2015 Errege Dekretuak 12. artikuluan zera ezartzen du: batetik, diru-bilketaren zenbateko garbiaren % 2 arro-erakundearen diru-sarreratzat hartuko dela; eta, bestetik, gutxienez diru-bilketa horretarako zenbatesten den gainerako % 98a erabili beharko dela Estatuaren Aurrekontu Orokorretan jabari publiko hidraulikoa babesteko eta hobetzeko jarduketetarako, 14. artikuluan zehaztutako baldintzetan.

V

Abenduaren 17ko 15/2012 Legea indarrean jarri zenetik iragandako urteetako eskarmentuak agerian utzi du arro hidrografikoetako azaleko uren masak babesteko, hobetzeko eta birsortzeko jarduketak indartu behar direla. Horrez gain, lehentasun-substantzietatik datorren kutsadura era progresiboan murriztu behar da, eta isurketak, emisioak eta substantzia arriskutsuen galerak mailaz maila ezabatu behar dira; beraz, Estatuako Administrazio Hidraulikoak ahalegin handiagoak egin behar ditu xede horiek lortzeko.

Ildo horretatik, ur-masak eta zona babestuak kontrolatzeko programen bidez hobetu nahi dira aurreko urteetan lortu diren zehaztasun- eta fidagarritasun-mailak. Hori guztia, uztailaren 20ko 1/2001 Legegintzako Errege Dekretuak onartutako Uren Legearen testu bateginaren 92 ter.2 artikuluan ezarritakoarekin bat etorrira.

Ingurumena babesteko presako jarduketa horiek egin ahal izateko, ezinbestekoa da Nekazaritza, Arrantza, Elikadura eta Ingurumen Ministerioko organo eskudunei jabari publiko hidraulikoa eraginkortasunez zaintzeko beharrezkoak diren baliabide ekonomikoak eta teknikoak ematea.

Era berean, Ministro Kontseiluak 2017ko ekainaren 9an hartutako erabakiaren bidez berretsi zuen ekonomia- eta finantza-oreka lortzeko neurriak hartu beharra zegoela, arro-erakundeek aginduta dituzten funtzioak betetzeko. Erabaki horrek, halaber, Tajo-Segura akueduktuaren aprobetxamendurako tarifa berriak onartu zituen, Administrazio Hidraulikoak bere gain hartzen dituen urteko ustiapen-, funtzionamendu- eta zainketa-kostuak berreskuratzeke eta indarreko araudiaren arabera kalkulaturako estatu-inbertsioak amortizatzeke.

Jabari publiko hidraulikoaren babesa bermatzeko eta Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2000ko urriaren 23ko 2000/60/EE Zuzentarauan ezarritako ingurumen-helburuak betetzea ziurtatzeko —zuzentarau horrek ur-politiken arloko esparru erkidea ezartzen du: Uraren Esparru Zuzentaraua—, handitu egin da energia elektrikoa ekoizteko ur kontinentalen erabileraren gaineko kanonaren karga-tasa. Zehazki, zerga-oinarriaren balioa ehuneko 22tik —hala jasota zegoen Uren Legearen testu bateginaren 112 bis artikuluan— ehuneko 25,5era igo da; izan ere, orain arte indarrean egon den tasa ez zen nahikoa bi konstituzio-ondasun hauek behar bezala bateratzeko: ingurumena eta garapen ekonomikoa. Igoera horren bidez, martxoaren 23ko 198/2015 Errege Dekretuaren 12. artikuluan ezarritakoaren arabera, baliabide osagarriak eskuratu ahal izango dira, honako hauek indartzeko: emakidetan aitortutako ur-kontsumoak neurtzeko, aztertzeke, zaintzeko eta kontrolatzeko jarduera teknikoak; emakidak betetzeko araubidea; ur kontinentalen kalitatearen, segurtasunaren eta kantitatearen jarraipena; ibaien jarraitutasuna hobetzeko jarduerak; azpiegiturak iktiofaunaren migrazioa eta sedimentu-garraiora egokitzea; ibai-ohreak eta ibai-esparrua berreskuratzea, ibaiertzeko basoak barne hartuta; eta jabari publiko hidraulikoaren degradazioa eragin dezaketen espezie inbaditzaileen aurka borrokatzea.

Esan bezala, arro hidrografikoetako azaleko uren masak babesteko, hobetzeko eta birsortzeko egitura-beharrei eman behar zaien erantzuna ezin da gehiago geroratu; horregatik, hain zuzen ere, errege lege-dekretu honetan biltzen den legegintzako ekimena presaz bultzatu behar izan da, eta berehalako legegintza-jarduna baliatu, artoa erabiltzeko eta zaintzeko plan organiko bat aplikatu ahal izateko, ezin baita ahaztu eskakizun hori guztiz premiazkoa egiten duten baldintza meteorologiko txarrak daudela gaur egun.

Horrenbestez, karga-tasa handitzeagatik bilduko diren diru-sarrerek urte anitzeko plan bati erantzungo diote, eta hori bat dator diru-sarrera handiagoak biltzeko premia

berehalakoarekin. Izan ere, diru-sarrerak arro hidrografikoetako baliabideetan inbertsio eta zuzkidura handiagoak egiteko erabiliko dira; hargatik eragotzi gabe geroago, 2018ko martxoan, haien likidazioa egitea.

Hori horrela, 198/2015 Errege Dekretuaren 10. artikuluan ezarritakoari jarraikiz, 2017ko ekitaldiari dagokion autolikidazioa 2018ko martxoan aurkeztu behar bada ere, errege lege-dekretu hau onartzen denetik, eta, bereziki, xedapen iragankor bakarrean ezarritakoaren arabera sortutako zerga-oinarriaren zati proportzionalari karga-tasa berria aplikatzen hasten denetik, autolikidazio horren ordainketa jasotzen duten erakundeen baliabideen kopurua handitu egingo da, eta, halaber, 2018rako Estatuaren Aurrekontu Orokorretan zenbateko handiagoa ezarri ahalko da jabari publiko hidraulikoa babesteko eta hobetzeko jarduketak egiteko, aipatutako erregelamendu-mailako testuaren 14. artikuluan ezarritakoarekin bat etorrira. Hortaz, ekitaldi horretan proiektu berriei ekiteko baimena eman ahalko da. Agerikoa da bi helburu horiek ez liratekeela beteko legegintza-prozedura arrunta beteko balitz, hau da, izapideak egiteko behar den denbora beteko balitz, zerga-tasa handitzeko erabakiaren aplikazioa ere atzeratu beharko litzatekeelako. Hartara, igoerak ez luke ondorioz izango berehalako autolikidazioan, ezta arro-erakundearen diru-sarreretan ere; beraz, ezinezkoa izango litzateke diru-bilketaren igoerari dagokion zenbateko baliokide handiena 2018rako Estatuaren Aurrekontu Orokorren Legean kontuan hartzea.

Azkenik, aipatutako 112 bis artikulua 7. zenbakian 50 MW edo potentzia txikiagoa duten instalazio hidroelektrikoei ezarritako zerga-hobaria handitu da, honako manu hauetan ezarritako ordainsari-araubidearen ondoreei eutsi ahal izateko bezainbeste: ekainaren 6ko 413/2014 Errege Dekretua (Energia berriztagarrietatik, kogeneraziotik eta hondakinetatik sortutako energia elektrikoa ekoizteko jarduera arautzen duena) eta ekainaren 16ko IET/1045/2014 Agindua (Energia berriztagarrietatik, kogeneraziotik eta hondakinetatik sortutako energia elektrikoa ekoizteko instalazio jakin batzuei aplikatzen zaizkien instalazio tipoen ordainsari-parametroak onartzen dituena). Izan ere, instalazio tipoak ustiatzeko kostua zehazteko erabakigarriak diren kostu aldakorrak zehazterakoan, kanona da kontuan hartzen den kontzeptuetako bat.

VI

Errege lege-dekretu honen bidez onartzen diren xedapenek segida ematen diete arlo horretako indarreko ordenamendu juridikoa osatzen duten aurreko araei; izan ere, ingurumen-jasangarritasunaren eta ekoizpen energetikoaren arteko harremana gero eta handiagoa da.

Hain zuzen ere, arau honen oinarri juridikoa Espainiako Konstituzioaren 45. artikulua da. Artikulu horretan ezartzen da gizarte- eta ekonomia-politikak arautzeko printzipioetako bat ingurumenaren babesa dela, energia elektrikoa ekoizteagatik sortzen diren ingurumen-kostuak barneratzeko helburuz. Horretan kontuan hartu behar da natura-baliabideen kudeaketaren kalitatea areagotu behar dela, energiaren eraginkortasuna hobetuko bada.

Hala eta guztiz ere, ohartzekoa da Konstituzioak «sektore ekonomiko guztien garapenaz arduratzeko» eginbeharra jasotzen duela 130.1 artikuluan. Artikulu horren funtsezko karga finalista zera da: Espainiako herritar guztien bizi-maila parekatzea eta sektore ekonomiko guztiei laguntzea. Izan ere, 130. artikulua zuzenbideko estatu sozial eta demokratikoaren beste adierazpen bat da (1.1 artikulua), eta estatuaren oinarriko funtzioetako bat erakusten du: sustapen-funtzioa, Espainiako herritar guztien bizi-maila parekatzeko (9.2 artikulua). Horrez gain, 2. artikuluan aldarrikatzen den elkartasun-printzipioari ere erreparatu behar zaio, zeinaren arabera Estatuak Espainiako lurraldeko toki desberdinen artean oreka ekonomiko egokia ezar dadin begiratuko baitu.

Laburbilduz, 130. artikuluan ezarritakoaren arabera, botere publikoek sektore ekonomiko guztien modernizazioaz eta garapenaz arduratzeko betebeharra dute, eta, 45. artikulua arabera, betebehar hori eta ingurumenaren babesa bateragarriak izan behar dira.

Errege lege-dekretu honen bidez ezartzen den kanon hidroelektrikoaren aldaketak behar bezala zaintzen ditu konstituzio-bermeak, babestu egiten baitu zergen legezkotasun-printzipioaren eta gastu publikoei eusteko ekarpenak egiteko eginbeharrari eragin ahal

dioten lege-dekretuak emateko ahalmen-mugaren arteko erlazioa. Hala da, errege lege-dekretu honek ez dielako eragiten zergaren funtsezko elementuei, ezta ekonomia-ahalmenaren arabera ordaintzera behartuta daudenek zerga-sistema osoan duten posizioari ere. Horren harira, Konstituzio Auzitegiak —martxoaren 1eko 35/2017 epaian (5. oinarri juridikoa), maiatzaren 8ko 100/2012 epaian (9. oinarri juridikoa) eta 111/1983 epaian— aldarrikatu du zerga-arloa legearen erreserba-printzipioaren mende jartzeak —Espainiako Konstituzioaren 31.3, 133.1 eta 133.3 artikulua— izaera erlatiboa duela, ez absolutua. Hori dela-eta, lege-dekretuaren arautze-eremuan sar daiteke zerga-arloa, baldin eta Konstituzioan kasu horietarako ezarritako baldintzak betetzen badira eta kanpo utzitako gaiei eragiten ez badie. Horrek, laburbilduz, berekin dakar tresna horrek zergen araubide orokorra edo funtsezko elementuak aldatzeko ezintasuna, baldin eta aldaketak zerga-karga zehaztean eragin nabarmena izaten badu edo, bidezko zerga-sistema baten bidez, herritarrek, beren aberastasun-mailaren arabera, gastu publikoei eusteko duten eginbeharrari eragiten badio.

Arestian azaldu dugun hori guztia dela-eta, aparteko eta presako beharrizana dago oraingo egoeran; horrela, Espainiako Konstituzioaren 86.1 artikulua Gobernuari lege-dekretuak eman ahal izateko ezartzen dion baldintza betetzen da, Konstituzio Auzitegiaren jurisprudentziarekin bat etorrira: beharrizana dago eta hori datu zehatzetan oinarrituta esaten da; beharizanari aurre egiteko erabili behar diren neurriek presa dute eta ezinezkoa da presako legegintza-prozeduraren bidez erantzutea, eta, azkenik, lotura dago zehaztutako presako egoeraren eta egoera horri aurre egiteko neurri zehatzen artean.

Errege lege-dekretu hau Espainiako Konstituzioaren 149.1.22 artikuluan ezarritakoaren babesean ematen da; artikulua horretan ezartzen da Estatuak eskumen eskusiboa duela baliabide eta aprobetxamendu hidraulikoen gaineko legegintza, antolaketa eta emakidari dagokienez, urek autonomia-erkidego bat baino gehiago zeharkatzen dutenean. Halaber, 149.1.14 artikuluan jasotako gaikuntzaren babesean ere ematen da, artikulua horrek Ogasun Publikoaren arloko eskumen eskusiboa ematen baitio Estatuari.

Horregatik guztiatik, Konstituzioaren 86. artikuluan ezarritako baimena baliatuz, Nekazaritza, Arrantza, Elikadura eta Ingurumeneko ministroak, Ogasuneko eta Funtzio Publikoko ministroak, Energia, Turismo eta Agenda Digitaleko ministroak eta Enpleguko eta Gizarte Segurantzako ministroak proposatuta, eta Ministro Kontseiluak 2017ko ekainaren 9ko bileran gaia eztabaidatu ondoren, hau

XEDATZEN DUT:

1. artikulua. *Xedea eta zertarakoa.*

1. Errege lege-dekretu honen bidez, lehenik eta behin, 2017. urtean laguntza-neurriak ezartzen dira, lehorte hidrológicoak kaltetutako lurralde-eremuetan —Dueroko Demarkazio Hidrografikoaren Espainiako zatian, Jucarreko Demarkazio Hidrografikoan eta Segurako Demarkazio Hidrografikoan— nekazaritza-ustategiak dituzten titularrei laguntzeko, honako baldintza hauek betetzen badira: titularrek lortu duten zuzkidura ohiko zuzkiduraren ehuneko 50 edo txikiagoa izan bada; laborantzetako ekoizpen gordinaren galera zona kaltetuetan gutxienez ehuneko 20 izan bada, eta, gainerako zonetan, ehuneko 30 izan bada, ohiko ekoizpenarekin erkatuta. Hori guztia Europar Batasunak ezarritako irizpideekin bat etorrira.

2. Bigarrenik, laguntza-neurri bat ezartzen da, lehorte hidrológicoak lehen aipatutako arroetan eta lehorte meteorológicoak lurralde nazional osoan kaltetu dituen nekazaritza-ustategien titularrei zuzendua.

3. Hirugarrenik, errege lege-dekretu honen beste xede bat hau da: Canales del Taibillako Mankomunitatearen eta Tajo-Segura akueduktuaren bidez urez hornitzen diren Almeriako probintziako horniduren desoreka ekonomikoa arintzea. Izan ere, Segurako Demarkazio Hidrografikoan dagoen lehorte-egoera dela-eta, ezohiko baliabideak erabili behar izan dituzte herrietako hornidurak bermatzeko; hain justu, lehorte-putzuak eta eskubideak aldi baterako lagatzeko kontratuak, eta, gainera, ohikoak ez diren beste baliabide batzuk (ur gatzgabetua, esaterako) normalean baino gehiagotan erabili behar izan dituzte.

4. Azkenik, arau honen bitartez, energia elektrikoa ekoizteko ur kontinentalen erabileraren gaineko kanonari dagokion karga-tasa handitzen da —uztailaren 20ko 1/2001 Legegintzako Errege Dekretuak onartutako Uren Legearen testu bateginaren 112 bis artikuluan ezarri zen kanona—, Nekazaritza, Arrantza, Elikadura eta Ingurumen Ministerioiko organo eskudunek eta arro-erakundeek erabilgarri duten jabari publiko hidraulikoa babesteko eta hobetzeko baliabide beharrezkoen zuzkidura handitzeko.

2. artikulua. *Uraren erabilerari buruzko ordainarazpenen salbuespena.*

1. Tajo-Segura akueduktuaren bidez urez hornitzen diren Almeriako probintziako hornidurak, Canales del Taibillako Mankomunitatea eta ureztatze-lanetarako ura erabiltzeko eskubidea duten titularrak —aurreko artikuluan aipatuak— honako hauek ordaintzetik salbuesita daude:

a) Uztailaren 20ko 1/2001 Legegintzako Errege Dekretuak onartutako Uren Legearen testu bateginaren 114. artikuluan ezarrita dauden uraren erabilera-tarifaren eta erregulazio-kanonaren 2017ko ekitaldiko kuotak.

b) Tajo-Segura akueduktua ustiatzeko araubide ekonomikoa ezartzen duen urriaren 16ko 52/1980 Legearen 7.1 artikulua b) eta c) letretan sartuta dauden ura eramateko tarifaren funtzionamendu-gastu finko eta aldakorretarako 2017ko ekitaldiko ekarpen erlatiboak. Salbuespen hori ez zaie aplikatuko aurreko ekitaldietako likidazio ekonomikoei, baldin eta 2017ko ekitaldian aplikatutako tarifak kalkulatzeko kontuan hartu ez baziren.

c) Isuraldatze ondoko azpiegituraren bidez ura eramateagatik ezarritako tarifaren 2017ko ekitaldiko kuota (Segurako arroa) —tarifa hori ezarrita dago urriaren 16ko 52/1980 Legearen 10. artikuluan—, baldin eta arroko urei aplikatu ahal bazaie.

2. Aurreko ataletan aipatutako ordainarazpenen subjektu pasiboek kuotak osorik edo partzialki ordaindu badituzte, sartutako dirua berreskuratzeko eskubidea izango dute.

3. artikulua. *Gizarte Segurantzako kotizazioak ordaintzeko moratoriak.*

Lehorte meteorologikoak —lurralde nazional osoan— eta lehorte hidrológicoak kaltetutako nekazaritza-ustiategien titular diren enpresek eta norberaren konturako langileek, Gizarte Segurantzako edozein araubidetan sartuta egonik ere, izandako kalteak justifikatu ondoren, honako hauek ordaintzeko urtebeteko moratoria eskatu ahal dute, ordainketa-interesik gabe: 2017ko uztailetik 2018ko otsaila arteko hilabetei dagozkien kotizazioak eta aldi horretako lanaldi errealei dagozkien kuotak.

4. artikulua. *Uztailaren 20ko 1/2001 Legegintzako Errege Dekretuak onartutako Uren Legearen testu bategina aldatzea.*

Uztailaren 20ko 1/2001 Legegintzako Errege Dekretuak onartutako Uren Legearen testu bateginaren 112 bis artikulua 5. eta 7. zenbakiak aldatzen dira, eta honela idatzita geratzen dira:

«5. Urteko karga-tasa zerga-oinarriaren ehuneko 25,5 izango da; kuota osoa, berriz, zerga-oinarriari karga-tasa aplikatzearen ondorioz lortzen den zenbatekoa izango da.»

«7. Kanona ehuneko 92 txikiagoa izango da, 50 MW edo potentzia txikiagoa duten instalazio hidroelektrikoen kasuan; eta ehuneko 90 txikiagoa izango da, energia elektrikoa ponpaketa-teknologia hidraulikoa erabiliz ekoizten duten 50 MW baino potentzia handiagoko instalazioen kasuan. Halaber, kanona murriztuko da —erregelamendu bidez zehaztuko da zenbateraino— politika energetiko orokorra dela-eta sustatu behar diren ekoizpen eta instalazioetarako.»

Xedapen iragankor bakarra. *Araubide iragankorra, energia elektrikoa ekoizteko ur kontinentalen erabileraren gaineko 2017ko kanona likidatzeko.*

1. Martxoaren 23ko 198/2015 Errege Dekretuaren 10. artikuluari jarraikiz, zergadun bakoitzak 2018ko martxoan egin beharko duen 2017ko ekitaldiko autolikidazioan ehuneko 22ko tasa aplikatuko zaio errege lege-dekretu hau indarrean jarri arte iragan den urte-zatiari dagokion zerga-oinarriaren zati proportzionalari; eta ehuneko 25,5eko tasa aplikatuko zaio errege lege-dekretua indarrean jarri ondoren iragan den urte-zatiari dagokion zerga-oinarriaren zati proportzionalari. Nolanahi ere, erregelamendu-mailako testu horren 8. eta 10. artikuluetan ezarritakoa aplikatuko da, bateraezina ez den guztian. Autolikidazioa egin behar den lehenengo urtea baldin bada, kontuan hartuko dira errege lege-dekretua indarrean jarri aurretik eta jarri ondoren iragan diren emakidaren indarraldiaren tartekak. Zerga-oinarriaren hobariak zehazteko, denbora-irizpide berari jarraituko zaio.

2. Merkatuko operadoreak, sistemako operadoreak edo likidazioak egin behar dituen organoak kanona autolikidatzeko egunaren ostean ekoizpen elektrikoaren behin betiko likidazioak egiten baditu, zergadunek autolikidazio osagarria egin beharko dute ekoizpenaren behin betiko likidazio hori egin eta hurrengo hiru hilabeteetako epean.

Lehenengo xedapen gehigarria. *Aurrekontu-kredituak.*

1. Aurrekontu Esleipenerako Kontingentzia Funtsak osorik finantzatuko du errege lege-dekretu honen 2. artikuluan ezarritako ordainarazpenen salbuespenen ondorioz konfederazio hidrografikoetan gerta daitezkeen diru-sarreraren gutxitzeen konpentsazioa.

2. Konpentsazio hori baliabide propioen kontura edo, egonez gero, diruzaintzako gerakinaren kontura finantzatuko da. Halaber, beharrezkoa baldin bada, aurrekontu-aldaketak izapidetuko dira, Aurrekontuen azaroaren 26ko 47/2003 Lege Orokorrean ezarritakoarekin bat etorrira.

Bigarren xedapen gehigarria. *Lehortearen indarreko aitortpena duten demarkazio hidrografikoetan, uren erabilera pribatiborako eskubideen lagapenari buruzko aparteko eta aldi baterako araua.*

Salbuespenez eta 2018ko irailaren 30 arte soilik, uren erabilera pribatiborako eskubideen lagapen-kontratuak baimendu ahalko dira Segurako arroko emakidadunen artean, baldin eta lagatzekoa den bolumena eta eskubidea lagatzen duen titularrari eman zaion bolumena berdinak badira; hortaz, ez da aplikatuko Uren Legearen Testu Bategina Onartzen duen uztailaren 20ko 1/2001 Legegintzako Errege Dekretuaren 69. artikulua ezartzen duen muga.

Salbuespenez eta goian aipaturiko indarraldiarekin, Dueroko arroko emakidadunen artean ere uren erabilera pribatiborako eskubideen lagapen-kontratuak baimendu ahalko dira.

Xedapen bera aplikatuko zaie Jucarreko arroko emakidadunen artean egiten diren kontratuei; kasu horretan, indarraldiak 2017ko irailaren 30 arte iraungo du.

Azken xedapenetatik lehena. *Eskumen-titulua.*

Errege lege-dekretu hau Espainiako Konstituzioaren 149.1.22 artikulua babesean ematen da, zeinak eskumen eskusiboa ematen baitio Estatuari baliabide eta aprobetxamendu hidraulikoen gaineko legegintza, antolaketa eta emakidari dagokienez, urek autonomia-erkidego bat baino gehiago zeharkatzen dutenean. 3. artikuluan ezartzen dena, aldiz, 149.1.13 artikulua babesean ematen da; horretan, Estuari eskumen eskusiboa ematen zaio jarduera ekonomikoaren plangintza orokorrari buruzko oinarriak zehazteko eta horren koordinazio orokorra egiteko.

Azken xedapenetatik bigarrena. *Garatzeko ahalak.*

Gobernuak eta Nekazaritza, Arrantza, Elikadura eta Ingurumen Ministerioko, Ogasuneko eta Funtzio Publikoko Ministerioko, Energia, Turismo eta Agenda Digitaleko Ministerioko eta Enpleguko eta Gizarte Segurantzako Ministerioko titularrek, bakoitzak bere eskumenen eremuan, errege lege-dekretu honetan ezarritakoa garatzeko eta betearazteko behar diren xedapenak emango dituzte.

Azken xedapenetatik hirugarrena. *Indarrean jartzea.*

Errege lege-dekretu hau *Estatuko Aldizkari Ofizialean* argitaratzen den egunean jarriko da indarrean.

Espainiak Astanan duen enbaxadan, 2017ko ekainaren 9an.

FELIPE e.

Gobernuko presidentea,
MARIANO RAJOY BREY